



**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Quæstio XIII. In Titulum XIII. De Torneamentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)



QUÆSTIO XIII. IN TITULUM XIII. DE TORNEAMENTIS.

914 **R**ost titulum de homicidio tam in specie, quam in genere, sequitur dicendum de quibusdam actibus, qui vel causam homicidio præbent, vel communiter periculum ejus adjunctum habent: Hoc titulo agitur de *torneamentis*, id est, ludis hastilibus, & equestribus, quos in induciis, nundinis, aut feriis milites, ex condito convenientes, ad virium suarum, & audaciæ ostentationem, temerè congregiendi, & aggrediendi exercere solebant, prout habetur c. i. h. t. Quoniam verò in ejusmodi torneamenti frequenter mors hominum, & animarum periculum interveniebat, prohibita sunt, sub pœna privationis Ecclesiasticæ sepulturæ illi, qui ibi mortuus fuerit, licet ei poenitentia non negetur, intellige, si eo venit animo pugnandi; non autem, si alio fine v. g. percipiendi credita, seu debita, ut habetur c. *fm.* eodem.

915 Not. autem 1. hanc constitutionem pœnalem solum obtinere in torneamentis olim usitatis, non autem in ludis hastilibus, qui hodie frequenter fiunt in magnis solennitatibus, v. g. Principum inauguratione, nuptiis, festis genethliacis, adventu Coronati Regis &c. Nam in his illi congressus regulariter fiunt non temerè, sed cum magna cautela.

916 Not. 2. per constitutionem Clementis in quibusdam regnis *torneamenta* prohibita fuisse, sub pœna excommunicationis, & interdicti: eam tamen postea à Joanne XXII. in Extravag. unicâ, h. t. revocatam esse; & datam absolutionem illis à censuris, hujus occasione incurfis, ut notat Navarr. in Manuali. c. 15. n. 9.

917 Not. 3. ad instar *torneamentorum* à diversis Pontificibus (Pio V. Greg. XIII. Sixto V. & Clemente VIII. de quibus Navarr. cit. c. 19. & alii) prohibita esse *zaurilla*, seu ludos illos, qui fiunt agitatione taurorum intra circum; sed de his videri potest Azor p. 3. Instit. moral. l. 2. c. 15. videtur enim ejusmodi prohibitio solum procedere, cum teme-

re fiunt; non autem, ubi cum cautela, & magnâ diligentia, quâ posita communiter abest mortis periculum, cui temerè se exponere, jure naturali illicitum est.

Dices: licet certamina gladiatoria 918 prohibita sint, L. unic. C. de Gladiatoribus: certamina tamen, quæ virtutis causâ fiunt (v. g. *hasta*, vel *pila jactus*, *curfus*, *saltus*, *lucta*, *pugillatus*) permittuntur L. *solent*. ff. de Aleatoribus & l. i. C. cod. Tum quia bello faciles, aliàs quieti, & otio per voluptates assuescunt; tum quia, si quandoque mors contingat, per accidens contingit, non injuriæ, aut damni dandi causâ, sed virtutis ostendendæ gratiâ, nec legi Aquiliæ locus est, L. *qua actione*, §. *si quis in colluctatione*, ff. ad L. Aquiliam; ergo non rectè prohibentur torneamenta, quæ fiunt inter milites, ut aptiores ad pugnam, & magis expediti evadant. Confirmatur; quia quando finis, ad quem actus dirigitur, bonus est, etiâ actus judicatur bonus; sed torneamenta facta ad virium ostentationem, respiciunt finem bonum, nempe finem exercitii militaris; ergo. Deinde etiam pœna privationis Ecclesiasticæ sepulturæ, nimis difficilis est; quibus enim communicamus vivis, communicare debemus defunctis, ut probat Gonzalez ex c. *Sacris*, de sepulturis; & deducitur ad c. *Quasitum* 13. q. 2. cum ergo talibus communicemus in vita (decedentibus enim in torneamenti poenitentia non negatur c. i. h. t.) injustè negatur illis Ecclesiastica sepultura.

919 licet jure *trivili* permittantur ob causas in objectione allatas, meritò tamen prohiberi jure *Ecclesiastico*, quia non carent ingenti periculo. Ad confirm. 12. majorem sic prolatam non esse indefinite veram; finis enim, ex se bonus, vitiat ex medio malo; aliàs liceret scienter mentiri, ad redimendam vitam proximi; aut furari, ad dandam elemosynam. Deinde quando medium, quod adhibetur ad procurandum finem aliquem de se bonum, est regulariter conjunctum cum gravi periculo mali, non licet usurpare illud medium. Nec difficilis

ficilis videri debet talis poena. Vilis enim, aut etiam nulla sepultura etiam pio non nocet, sicut nec impio prodest pretiosa, c. anima 13. q. 2. & facilius negatur sepultura, quam penitentia. Nec obstat in c. Quicumque 23. q. 4. Clericis, in bello, rixa, vel ludis gentilium mortuis, non negari se-

pulturam. Ab his enim ad Laicos non fit argumentum in casu nostro hujus tituli. Nam his diversa poena imponitur, quia professione sunt diversi; licet Clericis, de quibus solis agitur in c. quicumque, sua quoque poena, sed alia sit.

QVÆSTIO XIV.

IN TITULUM XIV. DE CLERICIS PUGNANTIBUS IN DUELLO.

ARTICULUS I.

An, & quale duellum sit illicitum.

Duellum, sive publicum, sive privatum, 921 per se loquendo, esse illicitum, expresse docet D. Thomas 2. 2. q. 95. a. 8. ad 3. & constat ex utroque jure; canonico quidem c. Monomachiam 2. q. 4. quod desumptum est ex decretis Nicolai Papæ; ubi dicitur, quod tales solummodo Deum tentare videantur; idem habetur in Rubrica c. 1. & 2. de purgat. vulgari; & constat ex gravissimis pœnis, in duellantes Ecclesiastico jure constitutis, de quibus dicemus infra: tum quia est medium non modò inutile, ac nullatenus necessarium ad eos fines, pro quibus assumitur; tum quia plerumque vanum est, & superstitiosum, ut constabit ex sequentibus. Dixi, duellum per se loquendo illicitum esse; nimirum, si nulla causa legitima, propter quam suscipitur, inveniat, ex qua honestari possit. Nam talicasti ejusmodi bellum privatum, æquè ac bellum publicum, utpote injustum, semper illicitum erit. Tota igitur quæstio in id resolvitur, ut exponatur, an una ex sex causis, de quibus n. 920. vel saltem alia, inveniri possit, ob quam justè duellum suscipiatur tam offerendo, quam acceptando. Igitur

Quæstio est 1. an duellum sive publi- 922 cum, sive privatum licitè suscipiatur, ad eruendam veritatem, vel probandam innocentiam? hoc duellum olim erat inter purgationes vulgares ad controversiarum decisionem, & in defectum probationis sic, ut Victor hac ratione probasse, alter vero (nimirum victus) in eadem defecisse intelligeretur. & negativè. Nam hoc medium est vanum, superstitiosum, fortile-

Bb 3 gura

920 **N**ter actus, qui homicidio causam præbent, aut ejus periculum communiter annexum habent, altero loco numeratur duellum. Nam hoc multo frequentius inducit eadem hominis, quam torneamenta. Duellum definitur, singularis pugna duorum inter se, ex conditio suscepta. Ita S. Ives V. duellum n. 1. Azor p. 3. l. 2. c. 5. Sex causæ sunt, ad quas duella ordinari possunt. 1. Ut per eventum victoria eruat veritas, & justitia alterius partis. 2. Ut per illud terminetur lis criminalis, aut civilis. 3. Ut defendatur vita propria; 4. Ut defendatur honor proprius; 5. Ut ostendatur fortitudo militum ex duabus exercituum factionibus. 6. Ex autoritate publica.

Not. autem. 1. ex hoc, quòd Rubrica tituli solum loquatur de Clericis pugnantibus in duello, non inferri, duellum prohiberi solum Clericis; cum, ut constat ex c. 1. h. t. idem etiam prohibeatur Laicis, & Clerici propterea duntaxat exprimantur, quia illos ratione status à fortiori dedecet, his vitæ periculis se exponere.

919 Not. 2. duellum juxta Doct. Philippum Braun, h. t. aliud esse duellum publicum, aliud privatum. Publicum (nimirum autoritate publicâ contingens) est, cum unus pluresve cum hoste in numero æquali congregiantur eo fine, ut quæ pars duello vicerit, etiam in bello vicisse censeatur (& sic vocatur duellum decretorium) vel cum fit eo fine, ut ab eventu belli omen desumatur, vocarique solet augurale. Privatum quoque aliud est judiciale, quod cum autoritate Judicis, & extrajudiciale, quod sine autoritate Judicis offeratur, & acceptatur; his præmissis: